

Ritva Widgren
Förbundschef

Underlag till samordningsförbundets styrelse den 16 oktober 2015 avseende finansiering av översyn som redovisas nedan:

En gemensam framtidsmodell för verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning

1. Uppdraget

Samordningsförbundets ledningsgrupp har lyft fram behovet av en framtidsinriktad och långsiktig översyn av verksamhet för (vuxna) personer med psykisk funktionsnedsättning i kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Det finns många aktörer som arbetar med insatser till målgruppen. Socialtjänsten ansvarar för sociala insatser som boende och sysselsättning och landstinget för psykiatrisk vård, men gränssnittet mellan kommun och landsting kan vara oklara. Förslaget innebär att samordningsförbundet finansierar arbetet som beskrivs i detta dokument.

Syftet med översynen är att stimulera utvecklingen, tydliggöra ansvarsgränser och bidra till erfarenhetsutbyte och samordning av de insatser som sker inom kommunerna och landsting för personer med psykisk funktionsnedsättning. Målet är att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande och kvalitetsutveckling inom området.

Utgångspunkt för översynen är att:

- Framtidsbild för verksamhetsområdet tas fram i samverkan (salutogen/främjande kultur, arbete och självständigt boende ska vara några nyckelord i framtidsbilden)
- Implementeringen av framtidsbilden påbörjas under projektiden
- Arbetet ska ske i samverkan med relevanta myndigheter och organisationer som företräder brukare
- PRIO- inventeringar och handlingsplaner, erfarenheter från andra kommuner och landsting, samt Socialstyrelsens riktlinjer utgör ett viktigt underlag för översynen
- Samordningsförbundets ledningsgrupp utgör en styrgrupp
- Projektplan för förstudie-, genomförande- och implementeringsperioden tas fram i början av 2016
- En projektledare med erfarenhet av arbete på strategisk nivå med stora kunskaper inom socialtjänstområdet anställs av Tyresö kommun alternativt samordningsförbundet
- Projektperioden är fr.o.m. 1 november 2015 – t.o.m. 31 maj 2017.

2. Målgruppsbeskrivning

Målgruppen är vuxna med psykisk funktionsnedsättning som upplever väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden (t ex boende, sysselsättning och sociala relationer). Begränsningen ska ha funnits eller kan antas bestå under längre tid än ett år. Svårigheterna ska vara en konsekvens av psykisk störning (Nationella psykiatrisamordningens definition av målgruppen).

Målgruppen har sammansatt och omfattande behov av vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning samt har ofta långvariga kontakter med socialtjänsten, primärvården, den specialiserade psykiatrin och andra myndigheter. Många i målgruppen har någon form av beroendeproblematik eller somatisk sjukdom - samsjuklighet. Utmärkande för målgruppen är också att de allra flesta har sjuk- eller aktivitetsersättning som försörjning. Målgruppen saknar gemensamma handlingsplaner. Är ofta mycket långt ifrån arbetsmarknaden. Några i målgruppen lever i akut hemlöshet.

3. Bakgrundsbeskrivning utifrån kommunernas perspektiv

Ett långsiktigt metodstöd för modernisering av verksamhetsområdet välkomnas av socialcheferna.

Socialtjänstens arbete med vuxna med psykisk funktionsnedsättning regleras i första hand av Socialtjänstlagen, (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Därutöver finns de huvudsakliga gällande bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (HSL), öppen psykiatrisk tvångsvård i lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och öppen rättspsykiatrisk vård i lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Bestämmelserna i lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård inverkar också. Denna lag är under omarbetning och ett nytt förslag är ute på remiss. Om de föreslagna förändringarna går igenom kommer de att påverka kommunens biståndshandläggning.

I takt med att de psykiatriska behandlingsmetoderna förändras sker också en successiv förändring av behoven för framför allt den yngre målgruppen. Där förr långa inskrivningstider inom psykiatrisk slutenvård var ett måste, kan nu mycket av behandlingen skötas i psykiatrisk öppenvård där den enskilde bor/hör hemma. Fler och fler får även neuropsykiatriska diagnoser, ofta i kombination med psykiatriska diagnoser. Personer som förr vårdades i rättspsykiatrisk vård går nu ut i öppna vårdformer. Allt detta ställer krav på kommunernas arbetssätt och att planering för den enskilde sker i nära samarbete med landstinget.

De traditionella sysselsättningsinsatserna har idag ett tydligt mål att leda till arbete eller i alla fall så arbetsliknande sysselsättning som möjligt.

4. Bakgrundsbeskrivning utifrån samordningsförbundets perspektiv

Det finns ett stort antal personer i målgruppen som saknar stöd mot arbete och sysselsättning. Enligt personliga ombudens uppskattning har ca 35 procent behov av åtgärd mot arbete eller sysselsättning. Förbundet ser att kommunernas verksamheter som arbetar med målgruppen med psykiska funktionshinder, sällan samverkar med samordningsförbundets insatser Resursrådet och ungdomsinsatser, vilket upplevs som brist.

Förbundet ser även att gruppen unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar. Unga vuxna som aldrig kommit ut på arbetsmarknaden (unga med aktivitetsersättning eller unga som saknar ersättning från sjukförsäkringen) är en annan grupp som ökar och behovet av anpassade arbetsplatser för målgruppen är stort.

Förbundet ser att det saknas systematik för nätverksmöten mellan aktörerna inom de ordinarie verksamheterna. Det behövs även nya och fungerande samverkansstrukturer mellan aktörerna. Förbundets utgångspunkt för översynen är att det behövs mer kunskap mellan myndigheter om varandras uppdrag och roll och tillgängliga verksamheter.

5. Plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa (PRIO)

Kommunerna har tagit fram handlingsplaner och genomfört inventeringar av personer med psykisk funktionsnedsättning och deras behov av stöd och hjälp inom ramen för PRIO-planen för riktade insatser inom området psykisk ohälsa. Dessa inventeringar och handlingsplaner utgör ett viktigt underlag för översynen och kopplas till översynen.

6. Syftet med uppdraget

Syftet med översynen är att ta fram en framtidsbild, tydliggöra ansvarsgränser och stimulera utvecklingen och erfarenhetsutbytet på området samt bidra till samordning av de insatser som sker inom kommunerna och landstinget.

Målet är att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande och kvalitetsutveckling inom området psykisk ohälsa i förbundets medlemskommuner. Målet är också att målgruppen får de insatser som de behöver för att kunna leva ett självständigt liv. Målen kommer att definieras i projektplanen.

7. Uppdraget

Översynen berör följande områden:

- Framtagandet av en framtidsbild för verksamhetsområdet
- Definition av målgruppen och verksamhetsområdet (socialpsykiatri)
- Framtagande och förankring av enhetliga riktlinjer och utredningsstöd för myndighetsutövningen
- Genomlysning av gränssnitt mot landstinget – t ex betalningsansvar
- Genomlysning av samverkansavtal och samverkanstrukturer mellan aktörerna
- Genomlysning av insatser (boendestöd, boendeformer och sysselsättning)
- Genomlysning av relevanta metoder för verksamhetsområdet och förslag till metoder
- Kompetensutveckling av personal
- Plan för implementeringen/genomförandet tas fram

Se bilagan där områdena som behöver belysas beskrivs.

8. Projektperiod och genomförande i tre faser

Uppdraget bedöms som mycket omfattande och kräver en projektperiod på ca 1,5 år. Uppdraget ska genomföras under tiden november 2015 – maj 2017.

Genomförandet kommer att ske i tre faser avseende förstudie, genomförande och implementering. Samtliga faser redovisas i särskilda rapporter till medlemskommunerna, landstinget och samordningsförbundet.

En projektledare med flerårig erfarenhet av arbete på strategisk nivå och stora kunskaper inom socialtjänstområdet anställs av Tyresö kommun alternativt samordningsförbundet. Projektledaren ska kunna fungera som strateg och metodutvecklare inom verksamhetsområdet. Arbetet inleds med en förstudie då en projektbeskrivning tas fram.

Samordningsförbundets ledningsgrupp utgör en styrgrupp. Referensgrupper och adjungerande arbetsgrupper bildas.

9. Kostnad och finansiering

Kostnaden för insatsen uppgår till 1,2 Mkr. Samordningsförbundet föreslås finansiera översynen.

Haninge den 14 oktober 2015

Ritva Widgren, förbundschef

BILAGA

Definition av målgruppen

Kommentar: Målgruppen är inte tydlig avseende åldersgränser och funktionshinder.

Definition av verksamhetsområdet

Kommentar: Socialpsykiatri gränsar mot missbruk och LSS. Även IFO och neuropsykiatri. Hur kan verksamhetsområdet förtydligas?

Enhetliga riktlinjer för myndighetstövningen

Kommentar: Socialstyrelsen har riktlinjer för verksamheten. Olika i våra kommuner.

Utredningsstöd för myndighetsutövningen

Kommentar: Standardiserade utredningsmetoder och manualer finns. Olika i våra kommuner. Kan En-väg-in-metoden tillämpas även inom socialpsykiatri?

Samverkan

Kommentar: Se över alla samverkansavtal, två regionala och ett lokalt, få igång användandet av SIP, samordnade individuella planer. Gemensamt brukarråd – NSPH-stöd för utvecklingen. Strukturerade nätverksmöten och annat.

Gränssnitt mot landstinget

Kommentar: Kostnadsfördelning för externa boendeplaceringar och annat?

Insatser för personer med samsjuklighet

Kommentar: Vilka lösningar finns för dessa individer som är aktuella hos landstinget och kommunerna?

Metoder och kompetens

Kommentar: Vilka metoder rekommenderas - MI, SE/IPS Case Management, SIP, AMPS? Behovet av en gemensam metodutvecklare?

Boendeformer

Kommentar: Regelbundna behovsinventeringar och planering. Annat?

Boendestöd

Kommentar: Enhetliga riktlinjer och gräns mot hemtjänst. Kompetensutveckling av boendestödare – Botkyrka har satsat på en högskoleutbildning av sina boendestödare.

Sysselsättning

Kommentar: Olika i kommunerna, men sysselsättningsmöjligheter för unga och flera IPS-handledare. Annat? Tyresö har LOV.

Plan för genomförandet

Kommentar: En stor del av uppdraget består av förankring av föreslagna förändringar hos personalen. Plan för fortsatt genomförande efter projektiden tas också fram.